

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.385/2009/6. szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla dr. Falcsik István ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** alatti székhelyű felperesnek, - dr. Molnár István ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** alatti székhelyű alperes ellen szavatossági igény érvényesítése iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2009. május hó 8. napján kelt 10/a.G.40.262/2008/27. sorszámu ítélete ellen az alperes részéről 30.,33. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja**, az alperes marasztalásának összegét 3.496.281,-(Hárommillió-négyszázkilencvenhatezer-kettőszáznyolcvanegy) Ft-ra, ebből 417.903,-(Négyszáztizenhetezer-kilencszázhárom) Ft után 2006. november 30. napjától, 133.460,-(Egyszázharminchéromezer-négyszázhatvan) Ft után 2005. július 16. napjától, 790.122,-(Hétszázkilencvenezer-egyszázhuszonkettő) Ft után 2006. július 16. napjától, 889.937,-(Nyolcszáznyolcvankilencezer-kilencszázharminchét) Ft után 2007. július 16. napjától és 1.264.859,-(Egymillió-kettőszázhatvannégyezer-nyolcszázötvenkilenc) Ft után 2008. július 16. napjától a kifizetésig járó az elsőfokú ítéletben írt mértékű kamatára **leszállítja**. **Mellőzi** az alperes elsőfokú perköltség fizetésére kötelezését.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 180.000,-(Egyszáznyolcvanezer) Ft elsőfokú perköltséget.

A felperes által külön felhívásra az államnak fizetendő elsőfokú eljárási illetéket 228.400,-(Kettőszázhuszonnyolcezer-négyszáz) Ft-ra **felemeli**, az alperes által fizetendőt 228.400,-(Kettőszázhuszonnyolcezer-négyszáz) Ft-ra **leszállítja**.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet **helybenhagyja**.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 125.000,-(Egyszázhuszonötezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a felperest 37.400,-(Harminchétezer-négyszáz) Ft, az alperest 209.800,-(Kettőszázkilencezer-nyolcszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéknek külön felhívásra az állam javára megfizetésére.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS:

A felperes megrendelésére az alperes 2002. év őszén 850 db mirabolóntörzsű kajszifa csemetét állított elő, amelyet a megrendelő a **település-1-en** fekvő 2,4 ha. földterületére telepített. A facsemetékből 690 db Ceglédi óriás fajta volta, amelyet az alperes az Országos Találmányi Hivatalnál 195.066 szám alatt szabadalmaztatott eljárás szerint keresztezett. A telepítést követően 2004. évben 60 db fát pótolni kellett a lombkorona mechanikai törése, illetve leválása miatt, amelyet az alperes ingyenesen szállított le. 2005. augusztusában 128 db, 2006. márciusában 45 facsemete lombkoronája leválással, kagylós töréssel károsodott. A megrendelő 2006. évben saját költségén 174 db hagyományos szaporítású fával pótolta az ültetvényt.

A felperes módosított keresetében 6.334.036,-Ft hibás teljesítésből eredő kár megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes kereset elutasítására irányuló ellenkérelmében vitatta a kártérítés jogalapját és összecszerűségét. Előadása szerint a facsemeték előállításánál a szakmai szabályok betartásával járt el, és a felperes károsodása viharokból, valamint az ültetvény túlzott tápanyag ellátásából eredt. Álláspontja szerint a termés kiesés szempontjából csupán 3 év vehető figyelembe.

Az elsőfokú bíróság 10.G.40.237/2006/73. sorszámú ítéletével kötelezte az alperest 4.479.800,-Ft kár és késedelmi kamata megfizetésére. Indokolása szerint az alperes hibásan teljesített, mert a Ceglédi óriás fajtánál a keresztezés nem volt megfelelő, az alany és a nemesrész tartósan nem nőtt össze, és ennek következtében a fák koronái letörtek. A felperes hibás teljesítéséből eredő kártérítési igénye alapos, és a kárenyhítési kötelezettségének eleget tett, amikor az elpusztult fákat 2006. évben pótolta. Az igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján állapította meg a ténylegesen felmerült kár összegét és az elmaradt termés értékét. A peres felek fellebbezése folytán a másodfokú bíróság Gf.III.30.234/2008/8. sorszámú végzésével a megyei bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Határozata indokolásában kifejtette, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a felperes kártérítési igényének összecszerűsége körében az ügyben megnyugtató döntés nem hozható, nagyobb terjedelmű bizonyítás lefolytatása szükséges. Egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy a felperes kereseti kérelmét megalapozó másodlagos jogcímként megjelölt és a Ptk. 310. §-ában szabályozott hibás teljesítésből eredő kártérítés feltételei fennállnak. Szükségtelennek találta a kimentés körében a megismételt eljárás során a további bizonyítás lefolytatását, mert a szakértői véleményekből egyértelműen kitűnik, hogy a káresemény bekövetkeztében, a fák lombkoronájának ún. kagylós letörésében az alperest felróhatóság terheli. A fakorona leválását ugyanis a faiskolai szaporításnál alkalmazott szilvatörzs és a

ráoltott nemesfajta közti affinitási probléma okozta. Megalapozottnak találta az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy a felperes a 2006. évi pótlással kárenyhítési kötelezettségének időben tett eleget, figyelemmel a fák kipusztulásának két egymástól elkülönülő időpontjára és a pótláshoz a megrendelés miatt elengedhetetlen időszükségletre. A vagyoni kárból a ténylegesen felmerült kár összecszerűségének meghatározása körében további bizonyítást nem tartott szükségesnek. Az elmaradt haszon mértékének meghatározásához a megismételt eljárásra az elsőfokú bíróság számára előírta, hogy tisztázza a szakmailag indokoltan alátámasztott, külső (pl. időjárási) körülményeket is figyelembevevő, a piaci viszonyok tükrében számított bruttó árbevételt, amely magában foglalja mind a termelési költséget, mind a nyereséget. A szakértőnek nyilatkoznia kell a sérült állomány vonatkozásában az elsőfokú ítélet meghozatalának időpontjáig évenkénti bontásban arról, hogy mennyi lett volna a reálisan elérhető bruttó árbevétel az állomány korához mért termésmennyiség alapján. Ebből le kell vonni a pótlás termőre fordulásától kezdődően ténylegesen elért árbevételt, majd meg kell határozni a fel nem merült termelési költségek összegét, és ezeket a fentiek szerint korrigált árbevételből még levonásba kell helyezni. A két összeg különbsége a felperes elmaradt vagyoni előnye. A telepítési költségek meghatározásánál az ültetvény egyedi tulajdonságait és az esetlegesen igazolt költségeket kell figyelembe venni az egyéb szervek által szolgáltatott általánosított adatokkal szemben.

Az új eljárásban az előírt szakértői bizonyítás kiegészítését követően a felperes a keresetét módosította 4.119.881,-Ft tőke és járulékai megfizetésére, amelyből a tényleges kárt 879.800,-Ft-ban, a terméskiesést 2005. évtől 2008. évig 3.240.081,-Ft-ban jelölte meg. Kérte továbbá, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy 2009., 2010. és 2011. évekre az alperes károkozó magatartása következtében károsodik, amelynek összecszerűsége még nem állapítható meg.

Az alperes a módosított kereset elutasítását kérte és a kártérítési igény jogalapját továbbra is vitatta. Az összecszerűségre vonatkozóan előadta, hogy a felperes nem rendelkezik számlákkal a bevételekről, a kiadásokról és a szállítás költségeiről, nem fogadható el a szakvéleményben megállapított 8-11,-Ft/kg összegű szedési költség, illetve a munkadíjra vonatkozó közterhekkkel a szakértő nem számolt. A kipusztult fák újratelepítési költségének körében vitatta a felperes által nem igazolt 5 éves ápolási költség elszámolhatóságát és az egy fára jutó 5.502,-Ft-os indokolatlanul magas telepítési költséget. Állította, hogy kajszitermés esetén általában 3-4 évente egy évben a tavaszi fagy elviszi a termést 80-100 %-os mértékben, és a perbeli szilvatörzsű facsemete előnye a betegségekkel szembeni kiváló ellenállás, ehhez képest a felperesnek vállalnia kellett az összeférhetlenségből adódó esetleges kockázati tényezőket.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, fizessen meg a felperesnek 4.119.881,-Ft-ot, és ezen összegből 879.800,-Ft után 2006. november 30. napjától,

140.484,-Ft után 2005. július 16. napjától, 831.707,-Ft után 2006. július 16. napjától, 936.460,-Ft után 2007. július 16. napjától, 1.331.430,-Ft után 2008. július 16. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamat 7 %-kal növelt összegét, valamint részperkötséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolásában hivatkozott a Ptk. 305. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra, továbbá arra, hogy a megismételt eljárásban a másodfokú bíróság állásfoglalása alapján a kártérítési felelősség jogalapja nem képezte már vita tárgyát. A kárösszezszerősége körében a terméskiesés következtében elmaradt jövedelem meghatározására az igazságügyi szakértő szakvéleményét írásban, majd a tárgyaláson szóban kiegészítette. E véleményt a bíróság ítélezése alapjául elfogadta, mert figyelemmel volt az ültetvény sajátosságaira, a kifogástalanul gondozott családi vállalkozás keretében történő művelésre, valamint a meghallgatott tanúk vallomására és az Országos Meteorológiai Szolgálat Éghajlati Osztályának válasziratára. A tényleges kárösszezszerősége körében rámutatott arra, hogy a másodfokú bíróság végzésében foglaltak szerint a kipusztult fák újraterelítési költsége további bizonyítást nem igényel. A 4 évre elszámolt terméskiesésből eredő kár körében a szakértő által kimunkált szedési és szállítási költséget figyelembe vette és a gyümölcs értékesítéséből a második évben 50 %, a harmadik évtől 60 % ipari célú felhasználással számolt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kártérítési igény elbírálásakor annak nincs jelentősége, hogy a gazdálkodó szervezet a tevékenysége során a számviteli, adózási jogszabályok által megkövetelt könyvvezetési kötelezettségének eleget tett-e.

Az alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében annak megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte. A jogalapi vitára vonatkozóan megismételte, hogy az általa szabadalmaztatott eljárásnak megfelelően állította elő a facsemetéket, amelynek lényege, hogy ellenálló, korán termőre forduló fajta. A felperes ezen tulajdonságok alapján választotta ki a terméket. Az általa beszerzett **szakértő-1** által készített magánszakértői vélemény tartalmazza, hosszú ideje tudományos vita folyik arról, jó módszer-e az ún. közbeoltás. Az adott oltvány összeférhetősége függ attól, hogy hová telepítik. A felperesi ültetvény a gönci termőtájba tartozik, ahol nem a perbeli, hanem a gönci szilva tájfajta oltott, gönci magyar kajszi számít őshonosnak. A magánszakértő kiemelte, hogy a szaporítóanyag előállítói nem rendelkeztek arról ismerettel, hogy az adott termőtájba milyen a perbeli oltvány viselkedése, az általában alkalmazott őshonosnak tekinthető gönci magyar kajszihoz viszonyítva. Meghallgatása során azt is előadta, hogy a perbeli esetben nem oltástechnikai-kivitelezési, hanem szövettani összeférhetetlenség jelentkezett, és ennek következtében állt elő a kár. Ezenkívül jelentősége van annak, hogy a felperesi terület tápanyaggal jól ellátott, holott a tápanyag és vízellátás visszafogásával, a zöldmetszés csökkentésével az összeférhetetlenséget csökkenteni lehetett volna. Mindezen okból a felperesnek kell viselnie az általa konkrétan megjelölt oltvány tájbeli alkalmazásának kockázatát a szabadalmi leírásban garantált előnyökre ellenében, **szakértő-2** igazságügyi szakértő tévesen állapította meg a jogellenes magatartását, valamint a felróhatóságát. E körben nem szakértői kompetenciába tartozó megállapításokat tett a szabadalom alkalmazójának a köztermesztésbe bevezethetőségét érintően. A kárösszezszerőségét érintően

kiemelte, hogy a szakértő az alapszakvéleményben 158 fa, majd a kiegészített véleményben 174 fa pótlásával számolt. A korábbi véleményében figyelemmel volt az egyéb betegség okozta természetes kiesésre, bár a számszerűség levezetését nem mutatta be. A kiegészített szakvélemény nem felel meg a másodfokú bíróság iránymutatásának, mert továbbra sem konkrét adatokkal számol. Az újratelepítési összege nem fogadható el, hiszen erről a felperes korábban egyéb nyilatkozatot tett. A terméskiesés számításánál az ismerősök, rokonok segítsége folytán költségcsökkentésre nincs lehetőség, ugyanis a felperes üzletszerű tevékenységet folytató gazdálkodó szervezet, amely az ingyenes szolgáltatásokra nem alapozhat. Ezért a szedés költségeként 22-25,-Ft/kg-mal kellett volna számolni a 10,-Ft/kg körüli összeg helyett. A 2005. évben károsodott oltványokat már 2005. őszén pótolni kellett volna, de legalább 2006. év tavaszán, ugyanis a felperes akadályoztatására adat nem merült fel. A 2006. év óta folyamatban lévő perben nem mutatott be számlákat az elmaradt vagyoni előnyre, illetve az árbevételre, így a szakértő erre vonatkozó megállapításai nem fogadhatók el az ítékezés alapjául. Előadása alátámasztására csatolta **szakértő-3** magánszakértő véleményét, és szakértői testület kirendelését kérte.

A felperes ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Hivatkozása szerint a jogalap, a tényleges kár és a kárenyhítési kötelezettség vonatkozásában a felek között folyamatban lévő perben a másodfokú bíróság végzése alapján semmilyen új eljárásnak nem volt helye, ezért az elsőfokú bíróság helyesen, kizárólag az elmaradt haszon mértékének megállapítására folytatott le bizonyítást. Az eljáró szakértő a korábbi szakvélemény átdolgozásával maradéktalanul eleget tett a másodfokú bíróság iránymutatásának. A rendelkezésre álló bizonyítékokat önmagukban és összességében is helyesen értékelte az elsőfokú bíróság, és eljárási hibáktól mentesen hozta meg ítéletét.

Az alperes fellebbezés részben az alábbiak szerint **megalapozott**.

A peres felek szaporítóanyag értékesítésére kötöttek szerződést és a hibás teljesítésre alapított kárigény a per tárgya. A másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében a bizonyítékok mérlegelésének eredményeként már rögzítette - a fakorona kagylós töréséből eredő - károkozás az alperes felelősségi körébe tartozik és a Ptk. 310. §-ában szabályozott hibás teljesítésből eredő kártérítés feltételei fennállnak. A szakértői véleményekből egyértelműen megállapítható, hogy a káresemény bekövetkezésében az alperest felróhatóság terheli, ahogyan erre a másodfokú bíróság már rámutatott (Ptk. 318. §, 339. § (1) bekezdés). Nincs jelentősége annak, hogy az alperes szabadalmaztatott eljárásban állította elő a facsemetéket. Ha az adott oltvány összeférhetősége függ attól - alperesi előadás szerint, de szakértő által nem igazoltan -, hogy hová telepítik és ha a tápanyag mennyisége, a vízellátás, valamint a zöldmetszés csökkenthette volna kitörés veszélyét, ezen körülményekről az alperesnek tájékoztatni kellett volna a felperest a

Ptk. 205. § (4) bekezdése alapján, mint a szerződést érintő lényeges körülményről. Az együttműködési kötelezettség megsértése is kártérítési kötelezettséggel járhat. A felek között létrejött szerződés a hivatkozott kockázati tényezőkre vonatkozóan kikötést nem tartalmazott. Tévesen hivatkozott arra az alperes, hogy **szakértő-2** szakértő a

kompetenciájába nem tartozó kérdésben foglalt állást, amikor hiányolta a köztermesztésbe bevezethetőség tudományos igazolását. Ez ténymegállapítás, amellyel szemben az alperes az elsőfokú eljárásban csupán a fajta előnyös tulajdonságaira utalt.

Az alperesnek a felperesi önhibára történt fellebbezési hivatkozása (Ptk. 340. § (1) bekezdés) - a késői, 2006. őszi telepítés - nem megalapozott, erre a másodfokú bíróság a hatályon kívül helyező végzésében már rámutatott. Nem fogadható el azon fellebbezési érvelés sem, hogy a hagyományos fajta telepítésével sértette meg a kárenyhítési kötelezettségét, mert a korábbi eljárásokban erre sem hivatkozott, és a marasztalás időtartama folytán ennek nincs is jelentősége.

A kárszámítás elvi alapját, szempontjait a másodfokú bíróság iránymutatása tartalmazta és az elsőfokú bíróság ennek megfelelően rendelte el a szakértői vélemény kiegészítését. A felperes a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján a teljes kárának megtérítését követelheti, amely áll a ténylegesen felmerült kárból, azaz az elpusztult fák újratelepítésének költségéből és az elmaradt vagyoni előnyből, az üzletszerű tevékenység során kiesett árbevételből, korrigálva azon költségekkel, amelyek a káresemény miatt nem merültek fel. Arra helyesen hivatkozott az alperes, hogy a felperes tényleges kárát az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg. E jogcímen ugyanis a felperes a G.40.237/2006/9. számú beadványban 242.200,-Ft beszerzési árat, 67.578,-Ft kitermelési és 108.125,-Ft pótlási költséget, összesen 417.903,-Ft-ot mint ténylegesen felmerült költséget érvényesített és csak a szakvélemény ismeretében, annak elvi számítására alapítottnan módosította igényét 879.800,-Ft-ra. A költségkülönbözöt felmerültét azonban nem bizonyította (Pp. 164. § (1) bekezdés), ezért a másodfokú bíróság tényleges kárként a felperes által eredetileg számított költségeket vette figyelembe. Helytálló az a fellebbezési kifogás, hogy a facsemetéknél van természetes veszteség, amelynek mértékét **szakértő-4** szakértő 1-5 %-ban, **szakértő-2** szakértő 5-7 %-ban határozta meg az együttes meghallgatásuk során. **szakértő-2** az alapszakvéleményében a károsodott Ceglédi óriás fajtából 158 db fával számolt, majd a kiegészített szakvéleményét 174 fa pótlásával készítette el, vagyis valamennyi fát figyelembe vette. Ilyen adatok mellett a másodfokú bíróság 5 % természetes veszteséget talált indokoltan elszámolhatónak és a 2005. évre elmaradt korrigált jövedelmet 133.460,-Ft-ra, a 2006. évre 790.122,-Ft-ra, a 2007. évre 889.937,-Ft-ra és a 2008. évre 1.264.859,-Ft-ra leszállította. Megalapozatlanul állította az alperes, hogy a felperes számla hiányában nem kérheti az elmaradt vagyoni előnyét, a számviteli kötelezettség esetleges megsértése legfeljebb ebben az esetben a felperes bizonyítási kötelezettségét nehezítette. A hatályon kívül helyező végzésben részletesen rámutatott a másodfokú bíróság az elmaradt haszon számításának módjára. A szakértő ezen adatokra figyelemmel számolt el a hozamkiesés

Az alperes fellebbezéséhez magánszakértői véleményt csatolt, amelyet a bíróság a másodfokú eljárásban, mint új bizonyítékot a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján figyelmen kívül hagyott.

Az előzőekben kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta a Pp. 253. § (2) bekezdésére figyelemmel.

A megváltoztatás alapján a felperes a 6.334.036,-Ft összegű pertárgyértékre figyelemmel közel $\frac{1}{2}$ -ed arányban minősül pernyertesnek, így ilyen arányban tarthatnak a peres felek igényt perköltségre (előlegezett szakértői díj, lerótt eljárási illeték, ügyvédi munkadíj). Mindkét fél előlegezett szakértői költséget, azonban az alperes mintegy 100.000,-Ft-tal nagyobb összegben, és leróta a korábbi eljárásban a fellebbezési illetéket, 268.800,-Ft-ot. Mindezekre figyelemmel ezen előlegezett költségek felét a felperes köteles megtéríteni a részére, míg az ügyvédi munkadíj nem hárítható át elsőfokon. A feljegyzett kereseti illeték 380.000,-Ft és a korábbi eljárásban a felperes nem rótt le 76.800,-Ft fellebbezési illetéket, így az összesen 456.800,-Ft eljárási illetéket a felek fele-fele arányban kötelesek viselni.

A másodfokú eljárásban az alperes nagyobb részt pervesztesnek minősül, mert a fellebbezési pertárgyérték 4.119.881,-Ft, amelyből 623.600,-Ft-ban lett pernyertes. Ezért köteles a felperesnek a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján másodfokú részköltséget fizetni a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a), (5) és (6) bekezdése alapján. Kötelesek továbbá a felek pernyertességük-pervesztességük arányában a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam javára megtéríteni a 6/1986. (VI.26.) IM számú rendelet 13. § (2) bekezdése szerint.

S z e g e d, 2010. január hó 18. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.	Dr. Rakita Zsuzsanna sk.	Dr. Simonné dr. Gombos Katalin sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró